

בס"ד. ש"פ פקודי ה'תש"ל*

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד על פי משה גר¹, וידוע הדיוק מ"ש המשכן משכן ב' פעמים². גם צריך להבין, שבמשכן הא' נאמר משכן סתם ובמשכן הב' נאמר משכן העדות³. גם צריך להבין מ"ש אשר פוקד על פי משה, דשני פירושים בזה. שקאי אדסמך ל', על משכן העדות⁴. ולכן נאמר פוקד לשון יחיד, כי רק משכן אחד פוקד על פי משה, בחינת משכן העדות. ועוד פירוש, שאשר פוקד על פי משה קאי על כללות המשכן, גם על בחינת משכן סתם. ואדרבה, הפירוש הפשוט (דאין מקרא יוצא מפשוטו⁵) באשר פוקד על פי משה הוא שקאי על אלה פקודי המשכן (שבתחלה אומר פקודי סתם ואח"כ מפרש שזה הי' על פי משה). וצריך להבין הקשר דשני הפירושים.

(ב) **ונקודת** הביאור בזה הוא, כדאיתא בלקו"ת⁶, דענין המשכן הוא השראת השכינה כמ"ש⁷ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ושני הענינים שבמשכן [משכן סתם ומשכן העדות] הם ב' דרגות בשכינה, שכינתא תתאה ושכינתא עילאה⁸. וע"פ הידוע שכל אחד מישראל הוא משכן ומקדש לו ית' [כמארז"ל⁹ עה"פ⁷ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוכם לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד מישראל], מובן, דשני הענינים שבמשכן [משכן סתם ומשכן העדות] הם גם בהמשכן דישראל. וע"פ מאמר רז"ל¹⁰ עה"פ משכן העדות, עדות היא לכל באי עולם שהקב"ה נתרצה לישראל, יש לומר, דזה שישראל הם משכן (סתם) הוא ע"י העבודה דתומ"צ, וזה שהם משכן העדות הוא ע"י עבודת התשובה. ויש לקשר זה עם המובא לעיל מלקו"ת דמשכן סתם ומשכן העדות הם שכינתא תתאה ושכינתא עילאה, כי שכינתא תתאה היא מלכות ושכינתא עילאה היא בינה¹¹, ועד"ז הוא החילוק בין העבודה דתומ"צ להעבודה דתשובה, שקיום המצוות,

(* יצא לאור בקונטרס כ"ה אדר – תנש"א, "לקראת יום ב' כ"ה אדר, יום הולדת הרבנית הצדקנית מרת חיי' מושקא נ"ע זי"ע . . א' ויקרא כד אדר, שנת ה'תנשא").

- (1) ריש פרשתנו (פקודי).
- (2) רד"ה זה בלקו"ת פרשתנו (ג, א). תו"ח שם (תרמו, ב. תרנה, ב [בהוצאה החדשה – פקודי ח"ב תמב, ג. תנב, א]).
- (3) תו"ח שם.
- (4) לקו"ת שם (ה, א). תו"ח שם (תרנה, סע"א [שם תמד ד]).
- (5) שבת סג, א. וש"נ.
- (6) שם (ג, א ואילך). וראה גם תו"ח שם (תרמו, ב ואילך. תרנה, ב ואילך [שם תמב, ג ואילך. תנב, א ואילך]).
- (7) תרומה כה, ח.
- (8) לקו"ת שם (ד, ד).
- (9) הובא בלקו"ת ר"פ נושא (כ, סע"ב) בשם "ארז"ל". וראה ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב לתחילתו (ד"ה ושני פסוקים – סט, ב). ועוד. – נסמן בלקו"ש חכ"ז ע' 414.
- (10) יל"ש ריש פרשתנו. ועד"ז הוא בשמו"ר פרשתנו פנ"א, ד. וראה עד"ז פרשי" עה"פ.
- (11) ראה תקו"ז בהקדמה (א, ב). ובכ"מ.

מצוות המלך, הוא במלכות¹², ותשובה היא בבינה¹³. גם יש לומר, דכיון שהמשכן (כללות המשכן) הי' כפרה על חטא העגל¹⁴, לכן, גם במשכן סתם נכללת גם עבודת התשובה, והחילוק בין משכן סתם למשכן העדות הוא, שמשכן סתם הוא תשובה תתאה ומשכן העדות הוא תשובה עילאה. וזה מתאים עוד יותר עם המובא לעיל מלקו"ת שמשכן סתם ומשכן העדות הם שכינתא תתאה (מלכות) ושכינתא עילאה (בינה), כי תשובה תתאה היא תשוב ה' תתאה (מלכות) ותשובה עילאה היא תשוב ה' עילאה (בינה)¹⁵. וע"פ הדיעה¹⁶ שהציווי ועשו לי מקדש וגם נדבת המשכן היו קודם חטא העגל, שאז היו כל ישראל במדרגת צדיקים, יש לומר, דשתי הבחינות שבמשכן (משכן סתם ומשכן העדות) הם שתי בחינות בעבודת הצדיקים. וכמבואר בלקו"ת¹⁷, דזה שישראל הם משכן סתם הוא ע"י קיום מ"ע וזה שהם משכן העדות הוא ע"י קיום מל"ת. ואולי יש לומר, ששני הענינים דמשכן בעבודת הצדיקים הם גם בהעבודה דכחות הפנימיים. משכן סתם הוא עבודת הלב, ומשכן העדות הוא עבודת המוח. ויש לקשר זה עם המבואר בלקו"ת ששני הענינים דמשכן הם מ"ע ומל"ת, כי מ"ע הם בו"ה – מדות (וא"ו ז"א, וה"א אחרונה – מלכות¹⁸), ומל"ת הם ב"ה – מוחין (יוד – חכמה, ה"א – בינה¹⁸).

ג) **ויובן** זה בהקדים המבואר בלקו"ת¹⁹ ש"ה הם נסתרות וו"ה הם נגלות²⁰. והענין הוא²¹, ד"ה הם מוחין וו"ה הם מדות (כנ"ל), ומהחילוקים בין מוחין למדות הוא, דמוחין הם לעצמו ומדות הן לזולתו (כדלקמן בארוכה), ועד"ו הוא למעלה, שהמדות הן לצורך העולמות והמוחין הם למעלה מעולמות, ולכן²², המדות הם בבחינת גילויי ההזולת, נגלות, והמוחין הם בהעלם מהזולת, נסתרות. והנה זה שמוחין הם נסתרות ומדות הן נגלות, הכוונה בזה היא, שכללות ענין המדות, גם המדות שבלב (לפני שמגלה אותם לזולתו), הן בחינת נגלות, ועד"ו לאידך, שכללות ענין המוחין (גם לאחר שמגלה ההשכלה שלו לזולתו) הם בחינת נסתרות. והענין הוא, דזה שמדות שייכים לזולת, הוא לא רק בנוגע לפעולת המדות אלא גם בנוגע להמדות עצמם. וכמו מדת החסד שענינה

12 לקו"ת שלח מ, א (הובא בלקו"ת פקודי שם ג, ג). ואתחנן יוד, ג. נצבים מט, ג. וראה גם תו"ח שם (תרנב, ב [נשם תנה, ג]).

13 ראה אוה"ת יוהכ"פ ע' איתקנו. וש"נ.

14 תנחומא תרומה ח. וראה גם מקומות שבהערה 10. פרש"י שמיני ט, כג. ועוד.

15 תניא (אגה"ת) רפ"ד. וראה שם ספ"ח ורפ"ט.

16 זח"ב רכד, א. וראה לקו"ש ח"ו ע' 153 ואילך, דלפי דיעה זו – ענין המשכן שייך לעבודת הצדיקים.

17 פרשתנו ד, ג. תו"ח שם (תרנב, ב ואילך. תרנו, א ואילך [נשם תנה, א ואילך. תמג, ד ואילך]).

18 כ"ה גם באגה"ת פ"ד (צד, ב). ובכ"מ.

19 שם (ג, ב ואילך). תו"ח שם (תרמח, א ואילך. שם תרנה, ב ואילך [נשם תנב, ג ואילך. תמב, ג ואילך]).

20 תקו"ז ת"י (כה, ב). וראה (בנוסף להנסמן בהערה שלפניו) לקו"ת פ' ראה (כט, א). תניא רפמ"ד.

21 בהבא לקמן (ובסעיף ד) – ראה המשך והחרים תרל"א ס"ע מח ואילך. תרס"ו ס"ע קיא

ואילך. סה"מ עזר"ת ס"ע קסח ואילך. עטר"ת ע' תו. קונטרסים ח"ב רצט, ב ואילך. היש"ת ע' 82.

22 ראה המשך תרס"ו ע' קיד. סה"מ תפר"ח ע' צג.

הוא להטיב לזולתו, ובלי זולתו, לא שייך ענין החסד. והגם שמבואר בכ"מ²³ דזה שא"א למדות בלי זולת הוא דוקא בנוגע לפעולת המדות, משא"כ התעוררות המדות (ומכש"כ עצם המדות) אפשר להיות גם בלי זולת, וכמו אברהם אבינו שנצטער על שלא היו אורחים²⁴, דזה שנצטער על זה שאין ביכלתו להשפיע הוא לפי שמדת החסד היתה אצלו בהתעוררות (גם כשלא הי' זולתו), הרי זהו דוקא כשיש מציאות בעולם (זולת) על מי להתחסד, אבל באם לא הי' נמצא בעולם זולת למי להשפיע, לא הי' אפשר להיות ההתעוררות מדת החסד²⁵, ויתירה מזה, שאז לא הי' שייך גם ענין החסד (עצם המדה), כי ענין החסד הוא להיטיב לזולתו. ולהוסיף, דמזה גופא שאברהם אבינו הצטער על זה שלא הי' לו למי להשפיע, מוכח, שההשפעה (בפועל) להזולת נוגע גם למדת החסד עצמה. דצער הוא כשיש איזה חסרון, וזה שאברהם נצטער על זה שאין ביכלתו להשפיע הוא כי ענין החסד הוא להשפיע, וכשלא ישנה ההשפעה בפועל, חסר בהשלימות מדת החסד.

ד) **והנה** כמו שבמדות, גם המדות עצמם שייכים לזולת, עד"ז הוא לאידך במוחין, דזה שהמוחין הם לעצמו למעלה משייכות לזולת הוא לא רק בנוגע להמוחין עצמם, דענין השכל הוא לעצמו [ודלא כהמדות, שענינם (גם ענינם דהמדות עצמם) הוא להשפיע לזולתו], אלא שגם בשביל פעולת המוחין אין צריך לזולת, דגם כשהאדם הוא לעצמו (בלי זולת) יכול להשכיל השכלות. והגם שע"י השפעה אל הזולת נעשה הוספה בהשכל, ומתלמידי יותר מכולן²⁶, הרי זהו דוקא בנוגע להוספה בשכל²⁷, אבל עצם ההשכלה (גם השכלה בפועל) אפשר להיות גם בלי זולת. דגם כשלא יש למי להשפיע יכול להשכיל השכלות גדולות ועמוקות. ואדרבה, בכדי לבוא על דבר שכל ולעמוד על בוריו, לפעמים הזולת מבלבל. ולכן רוב החכמים היו מתבודדים. וזהו שארז"ל²⁸ שהסנהדרין היו נושאים ונותנים כל הלילה, ופירש רש"י איש איש לעצמו, כי בכדי לעמוד על אמיתית הסברא הוא כשמעיין לעצמו דוקא²⁹. וגם לפירוש הרמב"ם³⁰

23) המשך תער"ב ח"ג ע' א'שסב [ושם, שהחילוק בין מוחין למדות הוא בנוגע להפעולה, "שבמוחין ביכולת להיות הפעולה היינו ההתחכמות בפועל בלא הזולת ובמדות א"א להיות ההשפעה בפועל בלא הזולת"]. סה"מ עטר"ת ע' שכד. הי"ת ע' 22.

24) פרש"י ר"פ וירא.

25) וכמו שהוא באהבה, דהגם שאפשר להיות אהבה לאיזה דבר גם כשהדבר הוא בריחוק ממנו [ואדרבה, מצד הריחוק אהבה היא בתוקף יותר], הרי זהו דוקא כשישנו הדבר הנאהב (סה"מ עזרת" ע' קסט. קונטרסים ח"ב רצט, ב).

26) תענית ז, א.

27) וזה שע"י ההשפעה אל הזולת מיתוסף בהשכל, אין זה מצד כח השכל עצמו, שכח השכל צריך להזולת, אלא לפי שנעוץ תחלתו בסופן וסופן בתחלתו (המשך תרס"ו שבהערה 21).

28) סנהדרין מ, א (במשנה).

29) ועפ"ז, בהמשא ומתן דסנהדרין היו ג' דרגות: בתחלה היו דנים כולם יחד; לאח"ז היו "מודווגין זוגות זוגות" במשך היום (משנה שם); ולאח"ז היו נושאים ונותנים (כל הלילה) כל אחד לעצמו.

30) הלי' סנהדרין פ"ב ה"ג.

שכל אחד הי' נושא ונותן עם בן זוגו³¹ – הרי זה עם בן זוגו דוקא, ולא כולם יחד³².

ה) **זוהו** שמוחין הן נסתרות ומדות הן נגלות, דמדות, כיון שענינם הוא להשפיע לזולתו, הם בחינת גילוי, אלא שבהיותם בלב לא בא עדיין הגילוי בפועל. ומוחין, כיון שענינם הוא שהם לעצמו למעלה משייכות לזולת, לכן, גם כשמגלה את השכל שלו לזולתו, הוא בחינת העלם. ושני ענינים בזה. דהשכל שמתגלה להזולת אינו כהשכל שהשכל בעצמו נוכמבואר בכ"מ³³ דהשפעת השכל לזולתו היא ע"י אמצעות המדות], ונמצא, שעצם השכל (כמו שהוא בעצמו) נשאר בהעלם. ועוד ענין בזה, שגם דרגת השכל שמתגלה להזולת, הגילוי שלו להזולת הוא לא לפי שענינו הוא גילוי לזולתו, כי כללות השכל (גם דרגת השכל שמתגלה להזולת) הוא ענין שלעצמו, אלא שהוא מגלה לזולתו הענינים שבעצמו (שלמעלה מגילוי הזולת).

ולהוסיף, דזה שהשכל הוא למעלה משייכות לזולת, הכוונה בזה היא לא רק לזולת שמוחין להאדם, אלא גם להענינים שבאדם עצמו שהם "זולת" לגבי השכל. ולכן, בכדי לבוא על דבר שכל צריך לצמצם ולהעלים כל הכחות (גם הרצון להבין את השכל)³⁴, כי כיון שהם זולת לגבי השכל, הם מבבלים להבנת השכל (כמו הזולת שמוחין להאדם). ועד"ז לאידך, דגם כשהוא מבין את השכל, ההשגה היא בריחוק ובהבדלה משאר הענינים והכחות שבאדם³⁵, ועד שאפשר שההשגה לא תפעול עליו. וזה שהשגת השכל מביאה (בכלל) למדות שבלב ועד למעשה בפועל (גדול תלמוד שמביא לידי מעשה³⁶), הוא [לא מפני שענין השכל הוא לפעול בהמדות ובהמעשה, אלא] לפי שהשכל הוא בדוגמת אור, שמאיר בכל מקום³⁷. ומזה מובן, דבפעולת השכל על כל הכחות

(31) ברמב"ם שם "ונושאין בדבר כל הלילה כל אחד ואחד עם זוג שלו או עם עצמו בביתו". ומה שהובא בהדרושים "כל אחד עם בן זוגו" – לכאורה הכוונה, שלדעת הרמב"ם מספיק שכל אחד יעיין עם בן זוגו, והעיקר הוא שלא ישבו כולם יחד*.

(32) ועפ"ז, לדעת הרמב"ם היו רק שני דרגות בהמשא ומתן דסנהדרין: כולם יחד, וכל אחד עם בן זוגו. ודרגה השני' היתה ביום ובלילה. וע"פ מ"ש בשוה"ג להערה הקודמת שיש יתרון כשמעיין עם בן זוגו, יש לומר, שגם לדעת הרמב"ם הם שתי דרגות (אלא שבאופן הפוך): ביום היו צריכים לעיין דוקא עם בן זוגו, ובלילה הי' אפשר גם עם עצמו.

(33) המשך תרס"ז ע' רפח. שם ע' רצג.

(34) המשך תרס"ז ע' קיב. סה"מ עזר"ת ע' קסח. קונטרסים ח"ב ש, א.

(35) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ה ע' עד. וראה גם המשך תרס"ז ע' קיג. סה"מ תרע"ג ע' פג.

(36) קידושין מ, ב.

(37) המשך תרס"ז שם ע' קיד.

(* ואדרבה, יש יתרון בזה שמעיין יחד עם בן זוגו – ראה המשך והחרים שבהערה 21 "עני" בן זוגו מאיר ההעלם כו". ועפ"ז יש לפרש מ"ש הרמב"ם "עם זוג שלו או עם עצמו", שצריך להשתדל לעיין "עם זוג שלו", אלא שאין זה חיוב, ואפשר גם "עם עצמו".

והענינים שבאדם, אין מתגלה ענינו של השכל³⁸. ועפ"ז יש לומר, דזה שהמוחין הם נסתרות, הוא, שהם בהעלם גם מהענינים והכחות שבהאדם עצמו.

(ו) **וזהו** אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד על פי משה, משכן סתם הוא עבודת הלב, ולכן נאמר המשכן בה' הידיעה, כי מדות שבלב הם בחינת גילוי. ומשכן העדות, דענין העדות הוא על דבר הנעלם דוקא (כמבואר בלקו"ת³⁹), הוא עבודת המוח, שהמוחין הם בחי' העלם. וולהוסיף, דבמוחין עצמם, עיקר הענין דמשכן העדות (שעדות הוא בדבר הנעלם) הוא בפנימיות המוחין שלמעלה משייכות למדות]. וענין משכן העדות הוא, שההשגה באלקות [כולל גם ההשגה דפנימיות המוחין] מתאחדת עם האדם המשיגי, ועד שמציאותו הוא זה שהוא משכן העדות – משכן ומכון להאור האלקי שמאיר במוחין שלמעלה מהאור שמאיר במדות. וזהו שגבי משכן העדות נאמר אשר פוקד על פי משה, כי בכדי שהאדם יהי' משכן לאור זה, הוא ע"י בחינת משה שבכל אחד מישראל⁴⁰. ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, דאשר פוקד על פי משה קאי (גם) על אלה פקודי המשכן (כנ"ל סעיף א), כי ע"י העבודה דמשכן העדות (מוחין), גם המדות (משכן סתם) הם באופן אחר⁴¹ וכמשנת"ל סעיף ה שהמוחין הם דוגמת אור שמאיר בכל מקום].

(ז) **והנה** ידוע⁴² שהמעלה דעבודת התשובה לגבי עבודת הצדיקים היא, שעבודת הצדיקים היא בסדר והדרגה, ועבודת התשובה היא לדלג שור, שלא בהדרגה. ויש לומר, שמהביאורים בזה שתשובה (דוקא) היא בנינה (כנ"ל סעיף ב), אף שגם בעבודת הצדיקים ישנה גם עבודה שמצד המוחין (כולל העבודה שמצד פנימיות המוחין), הוא, כי עיקר מעלת המוחין על המדות הוא שהאור דמוחין הוא למעלה ובהבדלה ממציאיותו של האדם (כנ"ל סעיף ה), ולכן, ענין המוחין (בינה) הוא (בעיקר) בעבודת התשובה, הדילוג והציאה ממציאיות. ועפ"ז, שני הענינים שבמשכן הם עבודת הצדיקים ועבודת התשובה. דעבודת הצדיקים (גם עבודת המוחין) הוא משכן סתם, ומשכן העדות הוא עבודת התשובה. והקשר דשני הפירושים באשר פוקד על פי משה

(38) וע"ד החילוק בין אור וכה, דכה שענינו הוא לפעול, לכן ע"י הפעולה מתגלה הכח, והאור מכיון שאין ענינו להאיר (לפעול פעולת האור), לכן אינו מתגלה ע"י שמאיר (ראה סה"מ תרס"ד ע' קכט. עת"ר ע' לב).

(39) פקודי (ד, א ואילך).

(40) ראה תניא רפמ"ב. וראה לקו"ת שם ה, סע"ד בענין "פוקד על פי משה".

(41) ולהעיר מהמבואר ברשימות הצ"צ לתהלים (יהל אור ע' שכו) בפירוש הכתוב יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן (תהלים ריש קאפיטל צא*), דבסתר עליון הוא יחוד או"א – משכן העדות, ובצל שדי הוא יחוד זו"ן – אלה פקודי המשכן. ויש לומר (וראה בארוכה ד"ה אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב תש"ל [סה"מ תש"ל ס"ע 261 ואילך]) שהקשר דשני הענינים הוא שבחינת בסתר עליון (יחוד או"א) נמשך גם בבחינת בצל שדי (יחוד זו"ן).

(42) לקו"ת שבת שובה סד, ב ואילך. וראה בארוכה תו"מ סה"מ תשרי ע' פג ואילך. ובכ"מ.

(* הקאפיטל דבעלת יום ההולדת כ"ה אדר (הרבנית הצדקנית מרת חיי' מושקא נ"ע זי"ע) דכל שנה זו (תנש"א).

(לפי ביאור זה) יש לומר, דענינו של משה הוא ביטול במציאות, ונחנו מה⁴³, ולכן עיקר הענין דפוקד על פי משה הוא במשכן העדות. אלא שאעפ"כ שייך זה גם לאלה פקודי המשכן, כי ע"י התשובה, גם קיום התומ"צ הוא באופן נעלה יותר. וכפירוש הידוע⁴⁴ בלשון רז"ל⁴⁵ תשובה ומעשים טובים, שע"י התשובה נעשים המעשים (מעשה המצוות) מעשים טובים ומאירים.

והנה גם בתשובה עצמה ישנם שני הענינים דמדות ומוחין (משכן סתם ומשכן העדות), דתשובה תתאה, תשוב ה' תתאה (להוא"ו⁴⁶), היא במדות, ותשובה עילאה, תשוב ה' עילאה (להיו"ד⁴⁶), היא במוחין. ויש לומר הביאור בזה בעבודת האדם, דתשובה תתאה היא בעיקר בנוגע להעבודה דתומ"צ (סור מרע ועשה טוב)⁴⁷, היינו שהדילוג שבתשובה תתאה הוא בנוגע להמציאות שלו⁴⁸, ולכן היא נכללת בבחינת המדות (מציאות), ותשובה עילאה היא להשיב את נפשו למקורה כמו שהיתה מיוחדת בו ית' בתכלית היחוד בטרם שנפחה⁴⁹, שע"י הוא יוצא ומתבטל ממציאיותו, ולכן היא במוחין, בינה. ועפ"ז, שני הענינים שבמשכן הם גם בתשובה עצמה. משכן סתם הוא תשובה תתאה ומשכן העדות הוא תשובה עילאה. והביאור דשני הפירושים באשר פוקד על פי משה יש לומר, שעיקר הענין דפוקד ע"פ משה (ביטול במציאות) הוא בתשובה עילאה, משכן העדות. אלא שמ"מ שייך זה גם לאלה פקודי המשכן, כי ע"י תשובה עילאה, גם התשובה תתאה היא באופן נעלה יותר⁵⁰.

(ח) **ועפ"ז** יש לבאר מ"ש בלקו"ת בפירוש הכתוב אלה פקודי המשכן, דפקודי הוא (גם) מלשון פקידה ויחוד, כמו חייב אדם לפקוד את אשתו⁵¹. ומבואר במק"א⁵² בענין שארה כסותה ועונתה, דשארה (מזון) הוא המשכה שמתלבשת בכלי המקבל, כסותה (לבוש) הוא ההמשכה שבבחינת מקיף שלמעלה מפנימיות, ועונתה הוא המשכת העצם שלמעלה גם מהמקיף דלבוש. ולהוסיף, שהמעלה דעונתה היא לא רק בנוגע להמשכה דלמעלה (שעונתה הוא המשכת העצם) אלא גם בנוגע לישראל, שהם מקבלים המשכה זו שלא ע"י לבוש. ויש לומר דזהו שארז"ל⁵³ האומר כו' אני בבגדי והיא בבגדה יוציא ויתן כתובה, דשליטת אני בבגדי הוא שהמשכה דלמעלה היא בלי לבוש, ושליטת

43 בשלח טז, ח. ובלקו"ת פקודי שם (ה, א) מקשר זה עם "פוקד על פי משה".

44 לקו"ת דרושים לשמע"צ פה, א. שה"ש יז, ג. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1053 ואילך.

45 אבות פ"ד מ"ז.

46 ראה לקו"ת בלק עה, א-ב.

47 ראה לקו"ת שם (עג, ג ואילך).

48 ראה בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 403 ואילך.

49 אגה"ת פ"ח. ובלקו"ת שם (עד, א) דתשובה עילאה היא על זה שהוא יש מי שאוהב.

50 וראה לקו"ש שם ע' 405 ואילך.

51 יבמות סב, ב.

52 ראה אוה"ת משפטים ע' א'קצו.

53 כתובות מח, א.

היא בבגדה הוא שקבלת הגילוי הוא שלא ע"י לבוש. וצריך להבין, דפירוש זה (שבלקו"ת) באלה פקודי המשכן (שפקודי הוא מלשון פקידה ויחוד) בא בהמשך להמבואר שם שמשכן העדות הוא ההמשכה (שע"י מל"ת) שלמעלה מהתלבשות בכלים, ופקודי המשכן הוא ההמשכה (שע"י מ"צ) שמתלבשת בכלים (בחינת שארה שלמטה גם מבחינת כסותה), ואעפ"כ נאמר בה אלה פקודי המשכן מלשון פקידה ויחוד. גם צריך להבין הקשר דפירוש רש"י שמשכן משכן שני פעמים הוא רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל עם הפירוש בלקו"ת שהמשכן משכן שני פעמים הם המשכות נעלות ביותר (המשכה שע"י מ"ע והמשכה שע"י מל"ת), ועד לפקודי המשכן, פקודי מלשון פקידה ויחוד.

ויש לומר הביאור בזה, שע"י המשכן שהי' כפרה על חטא העגל, נתגלה, שהכוונה (דלמעלה) במעשה העגל מלכתחילה היתה בכדי שע"י יגיעו למעלת התשובה. ועד"ז הוא בנוגע לזה שהמקדש שנתמשכן שני פעמים ע"י עונותיהן של ישראל, שהכוונה בזה היא בכדי שיגיעו למעלת התשובה, וע"י יחזור אח"כ המשכן לישראל באופן נעלה יותר מכמו שהי' קודם החורבן. והנה מהמעלות שבתשובה לגבי העבודה דקיום התומ"צ הוא, דזה שישראל עושה תשובה גם לאחרי ההבדלה שנעשה ע"י החטאים (עונותיכם מבדילים⁵⁴) הוא לפי שהתשובה באה מעצם הנשמה שהיא מקושרת תמיד עם העצמות. וכיון שעצם הנשמה היא ה"עצם" (גם) דכחות הגלויים, לכן, ע"י התשובה, גם קיום התומ"צ שמצד כחות הגלויים דהנשמה היא למעלה ממדידה והגבלה. וזהו הקשר דשני הענינים באלה פקודי המשכן, פקודי מלשון פקידה ויחוד, ומשכן מלשון משכון, כי ע"י התשובה הבאה ע"י שנתמשכן המקדש מתגלית עצם הנשמה, וע"י גם קיום התומ"צ היא למעלה מהגבלה, ועד באופן דפקודי מלשון פקידה ויחוד, ישראל וקוב"ה כולא חד.

ט) ויש להוסיף, דזה שמביא בלקו"ת ראי' על זה שהיחוד נק' פקידה מזה שארז"ל חייב אדם לפקוד את אשתו⁵⁵, הוא, כי במארז"ל זה מדבר בהחיוב לפקוד את אשתו בשעה שהוא יוצא לדרך, ובזה מרמז, דנוסף להענין דפקודי המשכן, שהכוונה בזה שהמקדש נתמשכן היא בכדי שע"י התשובה יהי' אח"כ (לע"ל) היחוד (פקידה) באופן נעלה יותר, גם בשעה זו עצמה (כשנתמשכן המקדש) הי' היחוד. וכמבואר במק"א⁵⁶ מה שארז"ל⁵⁷ בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעוררין זה בזה, דלכאורה תמוה⁵⁸, הרי כרובין מעוררין זה בזה מורה על גודל החיבה דהקב"ה וישראל כחיבת איש ואשה⁵⁹, ובשעה שנכנסו נכרים להיכל הרי הי' לכאורה היפך החיבה. והביאור בזה, דכיון שבזמן

54) ישע"י נט, ב.

55) אף שבסוגיא זו עצמה (יבמות סב, ב) נאמר לשון פקידה בנוגע יחוד גם לפנ"ז.

56) תו"מ סה"מ כסלו ע' פד.

57) יומא נד, ב.

58) כמו שהקשה בחדא"ג מהרש"א ליומא שם (נד, א).

59) יומא שם, א. וראה ב"ב צט, א.

הגלות כנסת ישראל היא כאשה שהלך בעלה למדינת הים⁶⁰, לכן, לפני יציאתו של הבעל (הקב"ה) לדרך, היתה הפקידה, ולכן היו אז הכרובים כמעט⁶¹ איש ולויות. אלא שהפקידה שהיתה אז היתה בהעלם, ובגילוי ה' החורבן והגלות, והכוונה בזה היא שע"י העבודה שבזמן הגלות, ובפרט ע"י עבודת התשובה, תהי' הפקידה בגילוי בבנין ביהמ"ק השלישי, ואז יוחזר גם המשכון, המשכן ומשכן העדות, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

60) תענית כ, א. סנהדרין קד, סע"א. איכ"ר עה"פ (איכה א, א) היתה כאלמנה. זח"ב קכב, א. וראה סידור (עם דא"ח) נח, ב ואילך. אוה"ת נ"ך כרך ב ע' אימו ואילך.
61) מלכים-א ז, לו. וראה יומא שם, סע"א ואילך.